

Sygn. akt I ACa 513/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Marzanna Góral

Sędzia SA Robert Obrębski (spr.)

Sędzia SO del. Joanna Zaporowska

Protokolant st. sekr. sąd. Ewelina Borowska

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko Towarzystwu (...) spółce akcyjnej w W.

o zwolnienie spod egzekucji

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 6 grudnia 2012 r., sygn. akt XXIV C 852/11

1. oddala apelację;

2. zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz Towarzystwa (...) spółki akcyjnej w W. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt IA Ca 513/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 6 września 2011 r., wniesionym przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W., (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W., wniosła o zwolnienie spod egzekucji nieruchomości lokalowej położonej przy ul. (...) r. w W., zajętej przez komornika przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy M. w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez pozwanego przeciwko dłużnikowi M. K. pod sygnaturą Km 3749/10 i twierdziła, że wskazany lokal został wniesiony aportem na pokrycie udziałów w kapitale zakładowym powódki, nie stanowi własności dłużnika, nie może więc stanowić przedmiotu egzekucji przeciwko wspólnikowi spółki, która jako osoba trzecia wobec egzekucji jest uprawniona do wytoczenia powództwa opartego na art. 841 k.p.c. Na uzasadnienie tego żądania zostały podniesione okoliczności dotyczące zajęcia przez komornika przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Mokotowa, w toku sprawy egzekucyjnej Km 799/10 przeciwko M. K., nieruchomości lokalowej położonej przy ul. (...) w W., której dotyczył wniosek o zabezpieczenie roszczenia przez zawieszenie postępowania egzekucyjnego we wskazanej sprawie.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa, podnosił, że podstawa faktyczna powództwa nie odpowiada treści żądania, wskazywał ponadto, że wniesienie nieruchomości lokalowych wskazanych w pozwie aportem na pokrycie udziału dłużnika w kapitale zakładowym jednoosobowej spółki było skierowane przeciwko wierzycielom dłużnika, stanowiło sposób na doprowadzenie przez dłużnika do bezskuteczności egzekucji, nie odniosło jednak zakładanego efektu, zajęcie nieruchomości przez komornika odniosło bowiem skutek z datą złożenia wniosku, która poprzedzała sporządzenie aktu założycielskiego dla powodowej spółki, stosownie do art. 930 k.p.c., wniesienie własności lokali do jej majątku nie było więc przeszkodą do kontynuowania egzekucji przeciwko ich nabywcy, który uzyskał uprawnienie do przystąpienia do egzekucji na prawach dłużnika, nie może zostać natomiast uznany za osobę trzecią, uprawnioną do wytoczenia powództwa opartego na art. 841 § 1 k.p.c.

Wyrokiem z dnia 6 grudnia 2012 r., Sąd Okręgowy oddalił powództwo i zasądził do strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 7200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Na podstawie dokumentów złożonych przez strony, Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 14 grudnia 2010 r. w formie notarialnej został sporządzony akt założycielski dla powodowej spółki, w którym M. K. objął udziały w kapitale zakładowym tej spółki, na pokrycie których wniósł trzy nieruchomości lokalowe, w tym własność obu lokali wskazanych w pozwie. Ponadto Sąd Okręgowy ustalił, że przeciwko jednemu wspólnikowi wskazanej spółki toczy się postępowanie egzekucyjne, w ramach którego został złożony, w dniu 20 sierpnia 2010 r., wniosek o zajęcie nieruchomości lokalowej opisanej w uzasadnieniu pozwu wniesionego w tej sprawie.

Oceniając ustalone okoliczności, Sąd Okręgowy uznał, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie już z tego powodu, że okoliczności podane na jego uzasadnienie nie wykazywały zasadności żądania opartego na art. 841 k.p.c., odnosiły się bowiem do innego lokalu, którego nie dotyczyło żądanie pozwu. Sąd Okręgowy wskazał, że wprawdzie w wykonaniu zarządzenia dotyczącego przedstawienia akt sprawy Km 799/10, zgodnie z wnioskiem powoda, komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Mokotowa przekazał akta Km 3749/10, jednakże wniosek o przeprowadzenie dowodu z tych akt nie został zgłoszony w pozwie, nie został więc dopuszczony przez Sąd Okręgowy, zaś przedstawione akta zostały zwrócone komornikowi, zostały bowiem przesłane pomyłkowo. Sąd Okręgowy wskazał także, że na powodowej spółce spoczywał ciężar przytoczenia i udowodnienia okoliczności mających wykazać zasadność powództwa opartego na art. 841 k.p.c., właściwe fakty i dowody nie mogły więc zostać uwzględnione z urzędu, niezgodność pomiędzy żądaniem pozwu a jego uzasadnieniem miała wprawdzie charakter pomyłki, nie została jednak usunięta, zaś podane okoliczności były nieadekwatne i nie mogły uzasadniać powództwa o zwolnienie spod egzekucji lokalu wskazanego w żądaniu. O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i § 2 w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniosła powódka. Zaskarżając ten wyrok w całości, powódka zarzuciła Sądowi Okręgowemu nieuzasadnione zaniechanie przeprowadzenia dowodu z akt sprawy Km 3749/10 komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Mokotowa oraz niedokonanie ustaleń wykazujących zasadność żądania w sytuacji, gdy podane akta zostały faktycznie przedstawione przez komornika, mogły więc zostać wykorzystane przez Sąd Okręgowy przy ocenie faktów istotnych dla zasadności powództwa opartego na art. 841 k.p.c. Na podstawie podanego zarzutu skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy. W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz obciążenie powódki kosztami postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie, zawarty w niej zarzut nie był bowiem uzasadniony i nie dawał podstawy do uchylenia zaskarżonego wyroku. Sąd Apelacyjny nie dopatrył się podstawy do uznania, że nierozpoznanie istoty sprawy opartej na art. 841 k.p.c. zostało spowodowane przez uchybienia Sądu Okręgowego w sytuacji, gdy doprowadziła do tego wadliwa konstrukcja pozwu, w którym żądanie dotyczyło zwolnienia spod egzekucji lokalu nr (...) przy ul. (...) w W., wszystkie okoliczności podane na uzasadnienie tego żądania odnosiły się natomiast do

zupełnie innego lokalu, położonego przy ul.(...) w W.. W sytuacji, gdy ciężar przytoczenia faktów stanowiących uzasadnienie żądania spoczywa na stronie powodowej, wynika bowiem jednoznacznie z art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c., nie jest możliwe, aby powód został zastąpiony przez Sąd Okręgowy, do zakresu kognicji którego należy ustalenie podstawy wyroku oraz rozstrzygnięcie o zasadności powództwa, także opartego na art. 841 k.p.c., zakres uprawnień sądu pierwszej instancji nie obejmuje natomiast poszukiwania właściwej podstawy faktycznej żądania ponad okoliczności wskazane przez stronę powodową. W przeciwieństwie do stanu prawnego, który obowiązywał przed wejściem w życie nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego z dnia 1 marca 1996 r., na gruncie obecnego stanu prawnego sąd nie jest uprawniony do prowadzenia dochodzeń zmierzających do ustalenia takich okoliczności, które powinny zostać podane jako podstawa faktyczna powództwa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 29 grudnia 2003 r., IA Ca 1457/03). Wskazanej zasady nie podważa możliwość dopuszczenia dowodów z urzędu, która wynika z art. 232 in fine k.p.c., takie czynności mogą zostać bowiem podjęte wyłącznie w celu ustalenia okoliczności, które zostały podane na uzasadnienie żądania pozwu. Nie można było więc uznać zasadności apelacji z tej przyczyny, że Sąd Okręgowy faktycznie dysponował właściwymi aktami egzekucyjnymi, dotyczącymi tej egzekucji, w ramach której mogło dojść do zajęcia lokalu objętego żądaniem z art. 841 k.p.c., w sytuacji, gdy w pozwie zostały podane niewłaściwe fakty na uzasadnienie żądania, zaś powódka nie zauważyła tak podstawowego błędu i nie skorzystała z możliwości zmiany podstawy faktycznej powództwa przez zastąpienie faktów niewłaściwych, w tym podanych pomyłkowo, odpowiednimi twierdzeniami. Przeprowadzenie dowodu z akt egzekucyjnych Km 3749/10 było możliwe, Sąd Okręgowy z urzędu mógłby dopuścić i przeprowadzić taki dowód, nie było to jednak uzasadnione, mogło bowiem doprowadzić do uchybienia polegającego na ustaleniu okoliczności, które w ogóle nie były objęte twierdzeniami podanymi na uzasadnienie powództwa. Dokonanie takich ustaleń w ramach podstawy faktycznej wyroku byłoby sprzeczne z zasadą dyspozycyjności oraz równości stron, zasadnie więc Sąd Okręgowy nie poczynił ustaleń ponad twierdzenia podane przez strony procesu, w szczególności z przekroczeniem wskazanej w pozwie podstawy powództwa opartego na art. 841 k.p.c.

Przeciwko zasadności apelacji przemawia ponadto zaniechanie powódki, której pomyłka mogła zostać usunięta w toku postępowania przed Sądem Okręgowym, zwłaszcza że postępowanie w tej sprawie zostało wszczęte w połowie 2011 r., wykonywane w nim były liczne czynności przygotowawcze, które obejmowały rozpoznanie wniosku o zwolnienie powódki od kosztów, jak też zażalenia na niekorzystne orzeczenie Sądu Okręgowego, zmienione przez Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 15 grudnia 2011 r., wydanym w sprawie I ACz 1939/11, następnie był rozpoznawany wniosek powódki o zabezpieczenie roszczenia, pierwszy termin rozprawy został wyznaczony na 27 marca 2012 r., powódka miała możliwość zapoznania się z odpowiedzią na pozew, znosiła o podjęcie postępowania, które zostało zawieszona z powodu niestawiennictwa stron na pierwszy termin rozprawy, ponawiała wniosek o podjęcie postępowania i była zawiadomiona o rozprawie wyznaczonej na 22 listopada 2012 r. Powódka była zastępowana w tej sprawie przez zawodowego pełnomocnika, miała więc wielokrotnie sposobność do dostrzeżenia popełnionego błędu, jak również jego naprawienia przez skorzystanie z instytucji przedmiotowej zmiany powództwa w zakresie dotyczącym jego podstawy faktycznej, lecz z możliwości takiej nie skorzystała do wydania wyroku. Sąd Okręgowy dostrzegł niezgodność między żądaniem a jego uzasadnieniem i wyciągnął trafne wnioski dotyczące znaczenia podanego uchybienia dla oceny zasadności powództwa opartego na art. 841 k.p.c. Powołanie się przez skarżącą na własne uchybienie nie może stanowić podstawy dla uchylenia zaskarżonego wyroku do ponownego rozpoznania, także w postępowaniu apelacyjnym brana jest pod uwagę podana w pozwie podstawa faktyczna żądania, której powód nie może zmienić ani w apelacji, ani też w dalszym toku czynności wywołanych jej wniesieniem, takie zmiany powództwa są bowiem niedopuszczalne, stosownie do art. 383 k.p.c. Apelacja powódki nie zasługiwała więc na uwzględnienie.

Oddalenie apelacji uzasadniało obciążenie powódki kosztami procesu w postępowaniu apelacyjnym, które zostały poniesione przez pozwanego. Na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i przy zastosowaniu § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych i ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Sąd Apelacyjny zasądził do powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 5400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w stawce minimalnej właściwej dla tego rodzaju spraw oraz podanej w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów i art. 385 k.p.c., Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.